

Bilag 1: Opsamling på hørings svar til Integrationspolitik 2015-18

HØRINGSSVAR TIL INTEGRATIONSPOLITIK 2015-18

Udkast til *Integrationspolitik 2015-18: Social mobilitet og sammenhængskraft* blev behandlet på Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets møde den 20. oktober 2014. Udkastet blev efterfølgende sendt i høring i de øvrige fagudvalg samt forvaltningens faste samarbejdspartnere (Københavns Mangfoldighedsboard, Københavns Interkulturelle Board og Det Lokale Beskæftigelsesråd). Endelig har udkastet været i offentlig høring på kommunens høringsportal: <http://www.blivhoert.kk.dk>.

Hørings svarene fra de 6 øvrige fagudvalg er blevet politisk behandlet på følgende udvalgsmøder:

- Kultur- og Fritidsudvalget den 20. november 2014
- Teknik- og Miljøudvalget den 1. december 2014
- Økonomiudvalget den 2. december 2014
- Socialudvalget den 4. december 2014
- Børne- og Ungdomsudvalget den 10. december 2014
(Inkl. foretræde v. kontorchef Pernille Kjeldgård)
- Sundheds- og Omsorgsudvalget den 11. december 2014
(Inkl. foretræde v. kontorchef Pernille Kjeldgård)

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har derudover modtaget 14 hørings svar fra forvaltningens faste samarbejdspartnere og øvrige interessenter (via kommunens høringsportal).

For forvaltningens faste samarbejdspartnere gælder, at der samlet er indgivet hørings svar fra fem organisationer/foreninger under Københavns Interkulturelle Board, mens der er indgivet et hørings svar fra Det Lokale Beskæftigelsesråd (FOA Social- og Sundhedsafdelingen). Forvaltningen har ikke modtaget hørings svar fra Københavns Mangfoldighedsboard. Endelig er der indgivet otte hørings svar fra øvrige interessenter via kommunens høringsportal, primært fra lokaludvalg. Den samlede høringsliste fremgår sidst i bilaget.

Nedenstående er Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens opsamling på hørings svarene.

INDKOMNE HØRINGSSVAR

Fagudvalg

Børne- og Ungdomsudvalget

Kultur- og Fritidsudvalget

Socialudvalget

Sundheds- og Omsorgsudvalget

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomiudvalget

Samarbejdspartnere

Danske Handicaporganisationer (Københavns Interkulturelle Board)

Danske Seniorer (Københavns Interkulturelle Board)

Institut for Menneskerettigheder (Københavns Interkulturelle Board)

Kvinderådet (Københavns Interkulturelle Board)

Københavns Stift (Københavns Interkulturelle Board)

FOA (Det Lokale Beskæftigelsesråd)

Øvrige (via høringsportal)

Amager Vest Lokaludvalg

Amager Øst Lokaludvalg

Bispebjerg Lokaludvalg

Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Indre By Lokaludvalg

Valby Lokaludvalg

Vesterbro Lokaludvalg

Verdenskulturcentret

FAGUDVALG

Børne – og Ungdomsudvalget

Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Børne- og Ungdomsudvalget bakker op om udkastet til integrationspolitik og tilslutter sig de indsatsområder og mål, der indgår, og anser politikken som et brugbart redskab i arbejdet med integration de kommende fire år. Det er positivt, at udkastet til politikken tager udgangspunkt i udvalgenes egne mål. Og at der lægges op til yderligere samarbejde om integrationsopgaven. Dette samarbejde vil vi meget gerne indgå i. • Det er udvalgets umiddelbare vurdering, at indsatserne i politikken i høj grad understøtter målsætningerne på tværs af udvalgsområderne. Det kunne dog fremgå mere klart i udkastet. Børne- og Ungdomsudvalget opfordrer derfor til, at disse sammenhænge fremhæves og tydeliggøres. Herunder at der sikres en kobling til Københavnerfortællingen. Konkret kan det være relevant at tydeliggøre, hvordan der på tværs af kommunen kan arbejdes koordineret for at sikre, at flere med ikke-vestlig baggrund får en uddannelse eller et arbejde. • Børne- og Ungdomsudvalget opfordrer til en fælles definition af begrebet <i>integration</i>, så det ikke er op til den enkelte aktør eller borger at tillægge begrebet værdi og betydning. Udvalget opfordrer ligeledes til, at hovedbegreber som <i>social mobilitet</i> og <i>sammenhængskraft</i> foldes ud og forklares indledningsvis.
Protokolbemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • "Vi finder det væsentligt, at integrationspolitikken forholder sig til de væsentligste udfordringer i arbejdet med integration og i respekt for tillidsdagsordenen derfor kun indeholder få konkrete mål og ikke fx to mål, der siger nogenlunde det samme. Vi er samtidig af den opfattelse, at en del i politikken i bund og grund ikke er integrationsudfordringer, men snarere problemer, der udspringer af sociale forskelle i samfundet. (F, O, V og Ø) • "Enhedslisten vil godt opfordre til, at man stopper med at kategorisere børn på baggrund af etnicitet eller antal af sprog. Kategoriseringer er dehumaniserende. Hvorvidt der skal laves ekstra tiltag i forhold til det enkelte barn må og skal tage udgangspunkt i behov, ikke i etnicitet, kulturel baggrund eller for den sags skyld køn". (Ø)
Forvaltningens bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Forvaltningen noterer, at Børne- og Ungdomsudvalget fastholder sit oprindelige måludkast. • Børne- og Ungdomsudvalgets bemærkninger om skærpelse af

sammenhænge til Københavnerfortællingen samt tydeliggørelse af tværgående koordinering og opfølgning imødekommes i indledningen til politikken, ligesom centrale begreber også defineres indledningsvis.

Kultur- og Fritidsudvalget

Bemærkninger til egne mål	• I den nuværende kultur- og fritidspolitik står kultur- og fritidslivets egenverdi stærkt: Kultur- og fritidslivet har en værdi i sig selv - båret af lyst og glæden ved at være en del af et aktivt københavnerliv. Kultur- og fritidslivets positive indvirkninger på områder som fx sundhed, livslang læring og integration anses således som sidegevinster. • Dertil kommer, at det er et erklæret mål, at kultur- og fritidspolitikken skal dække hele Kultur- og Fritidsudvalgets område - herunder også evt. ambitioner og indsatser målrettet ikke-brugere, udsatte borgere mm.

<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	• <i>Forvaltningen noterer, at Kultur- og Fritidsudvalget fastholder sit oprindelige måludkast med fremhævelse af kultur- og fritidslivets egenverdi, og med henvisning til at fritids- og kulturpolitikken skal dække hele udvalgets område.</i>

Socialudvalget

Generelle bemærkninger:	• Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens Integrationspolitik 2015-2018 har fokus på at sikre rummelighed og åbenhed i tilgangen til borgere med ikke-vestlig baggrund. Socialudvalget er meget imødekommende over for denne tilgang, der er let forenelig med Socialforvaltningens arbejde for at sikre rummelighed for alle borgere i Københavns Kommunes tilbud.

Bemærkninger til egne mål	• Socialforvaltningen arbejder mod en generel forenkling på dokumentationsområdet. Inden for denne ramme vil det ikke være naturligt at indføre nye dokumentationskrav i forbindelse med Integrationspolitikken. • Da Socialforvaltningen ikke registrerer borgeres etnicitet, vil udviklingen i Socialforvaltningens integrationsmål derfor blive underbygget med data og tilbagemeldinger, der i forvejen findes eller udarbejdes. Derfor vil der ikke kunne forelægges årlige kvantitative resultater for alle tre integrationsmål.

Socialforvaltningens redegørelse for datagrundlaget for

	<p><i>Socialudvalgets mål (fra indstilling til Socialudvalgets høringsvar, den 03.12.2014):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>For mål om bedre rehabilitering:</u> For dette delmål kan der ikke trækkes data. Der vil i stedet årligt blive foretaget en vurdering af fremgangen, og dette vil blive afrapporteret til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. • <u>For mål om reduktion af antallet af hjemløse:</u> Socialforvaltningen vil hente data fra SFI's hjemløseoptællinger, hvor der registreres på etnicitet. Her arbejder Socialforvaltningen på en overordnet reduktion i antallet af hjemløse på 25 % som en del af 2020-målene. Den procentmæssige reduktion for hele gruppen forventes at være tilsvarende for den delgruppe af hjemløse, der består af københavnere med ikke-vestlig baggrund. Der hentes data, når SFI foretager deres målinger, og dette afrapporteres til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Næste SFI-måling sker i efteråret 2015. • <u>For mål om reduktion i antallet af unge, som sigtes for alvorlig og personfarlig kriminalitet:</u> Faldet måles på baggrund af en baseline-måling for delmålgruppen af unge med ikke-vestlig baggrund (som foretages efter godkendelse af integrationspolitikken). Denne data indhentes som yderligere information fra Danmarks Statistik i forbindelse med anden dataindhentning og afrapporteres årligt til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.
<p>Protokolbemærkninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • "Enhedslisten, Venstre og SF finder det væsentligt, at integrationspolitikken forholder sig til de væsentligste udfordringer i arbejdet med integration og i respekt for tillidsdagsordenen derfor kun indeholder få konkrete mål og ikke fx to mål, der siger nogenlunde det samme. Vi er samtidig af den opfattelse, at en del i politikken i bund og grund ikke er integrationsudfordringer, men snarere problemer, der udspringer af sociale forskelle i samfundet." (F, V og Ø)
<p><i>Forvaltningens bemærkninger</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at Socialudvalget fastholder sit oprindelige måludkast med henvisning til Socialforvaltningens arbejde mod forenkling af dokumentationsområdet.</i>
<p>Sundheds- og Omsorgsudvalget</p>	
<p>Generelle bemærkninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sundheds- og Omsorgsudvalget bifalder, at integrationspolitikken for 2015-2018 har fokus på social mobilitet og sammenhængskraft.

Bemærkninger til egne mål	<ul style="list-style-type: none"> • Sundheds- og Omsorgsudvalget har i februar 2014 besluttet at reducere antallet af politiske mål og at gennemføre en målsaneringsproces på sundheds- og omsorgsområdet. Det sker som led i Københavns Kommunes arbejde med tillidsdagsordenen. Der arbejdes hen imod en forenkling med færre og mere overordnede retningsgivende mål, som forvaltning og medarbejdere herefter kan styre efter med udgangspunkt i de bedst vurderede faglige metoder til at nå målene. • Det vurderes, at de beskrevne mål i integrationspolitikken 2015-2018 på sundheds- og omsorgsområdet holder det niveau for mål på området, der bør være i en tværgående integrationspolitik. • Det er muligt løbende at måle udviklingen på ældre etniske minoriteters forbrug af plejeboligtillbud og hjemmeplejeydelser, hvorimod det ikke er muligt at måle på antal deltagere i ældreklubberne, da der ikke eksisterer et samlet register på deltagere i ældreklubregi. • På sundhedsområdet er fokus på psykisk sundhed valgt, fordi det er den parameter, hvor borgere med ikke-vestlig baggrund ifølge sundhedsprofilen adskiller sig mest fra resten af befolkningen. Der er samtidig et princip i sundhedspolitikken om at sætte ind, hvor problemet er størst. Udviklingen for psykisk sundhed kan kun måles hvert fjerde år gennem sundhedsprofilen for København.
Protokolbemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Sundheds- og Omsorgsforvaltningens indstilling til hørings svar blev godkendt med den tilføjelse, at ældre med anden etnisk baggrund også skal understøttes til i højere grad at anvende frivillige organisationer og foreningslivet. • "Enhedslisten, SF finder og Venstre finder det væsentligt, at integrationspolitikken forholder sig til de væsentligste udfordringer i arbejdet med integration og i respekt for tillidsdagsordenen derfor kun indeholder få konkrete mål og ikke f.eks. to mål, der siger nogenlunde det samme. Vi er samtidig af den opfattelse, at en del i politikken i bund og grund ikke er integrationsudfordringer, men snarere problemer, der udspringer af sociale forskelle i samfundet." (Ø, F og V) • "DF mener ikke, at det er et mål i sig selv, at flere ældre med ikke vestlig baggrund skal benytte plejeboligtillbud, hjemmeplejeydelser m.m. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er vel også i forvejen tilgængelig over for denne gruppe. Når det

	er tvivlsomt om et sådant behov eksisterer, mener DF ikke, at forvaltningen skal skabe behov. Ligesom forvaltningen heller ikke skal bruge penge på behov, hvis eksistens er tvivlsomt." (0)
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at Sundheds- og Omsorgsudvalget fastholder sit oprindelige måludkast under henvisning til kommunens tillidsdagsorden.</i> • <i>Forvaltningen noterer ligeledes, at Sundheds- og Omsorgsudvalget tilføjer følgende til udvalgets mål 1: "at ældre med anden etnisk baggrund også skal understøttes til i højere grad at anvende frivillige organisationer og foreningslivet". Tilføjjelsen er indarbejdet i udvalgets mål.</i>
Teknik- og Miljøudvalget	
Generelle bemærkninger:	<ul style="list-style-type: none"> • Teknik- og Miljøudvalget vurderer, at Københavns Kommunes Integrationspolitik 2015-18 sætter en væsentlig dagsorden for byen og bemærker, at integrationspolitikken tager udgangspunkt i en sammenhængende indsats, hvor kommunen på tværs af sektorer vil styrke den etniske integration i København.
Bemærkninger til egne mål	<ul style="list-style-type: none"> • Teknik- og Miljøudvalget bemærker, at det er et vigtigt fokusområde i Integrationspolitikken at styrke indsatsen for borgere med ikke-vestlig-baggrund. Udvalget ønsker at understøtte dette ved at styrke inddragelsen af denne gruppe, sikre en større balance i byen samt bidrage til at skabe flere praktikpladser. Teknik- og Miljøudvalget kan derfor støtte op om de tre indsatser, som ligger inden for udvalget ansvarsområde.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at Teknik- og Miljøudvalget fastholder sit oprindelige måludkast.</i>
Økonomiudvalget	
Generelle bemærkninger:	<ul style="list-style-type: none"> • Økonomiudvalget bakker op om Københavns Kommunes Integrationspolitik 2015-2018 og dens fokus på at styrke indsatsen for borgere med ikke-vestlig baggrund med afsæt i social mobilitet og bekæmpelse af diskrimination. • Økonomiudvalget bifalder, at den nye integrationspolitik tager udgangspunkt i, at der sker en sammenhængende indsats på tværs af forvaltninger og sektorer, herunder bestræbelserne for at sikre konkrete og kvantificerbare mål i forhold til fremdrift og effekt.

<p>Bemærkninger til egne mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Begge Økonomiudvalgets integrationsmål er kendetegnet ved at være indsatser, der går på tværs af forvaltningerne, og det er derfor udvalgets vurdering, at de to mål er tilstrækkeligt overordnet og tværgående. • Ad mål 1: Færre utrygge lokalområder: Fremdriften ift. målet om færre utrygge lokalområder vil blive målt via Københavns Tryghedsundersøgelse, som der er bevilliget midler til i 2015. Da det er første gang, undersøgelsen skal gennemføres, er det dog på nuværende tidspunkt ikke muligt at opstille et mere præcist mål. Når undersøgelsesdesignet er på plads, vil der blive formuleret et kvantificerbart mål, som fremadrettet vil indgå i Sikker By programmet og derfor også være det mål, som Økonomiudvalget afrapporterer på ift. Integrationspolitikken. <p>Jf. ovenstående kan Økonomiudvalget heller ikke på nuværende tidspunkt opstille delmål for målet om færre utrygge lokalområder, men det er en ambition, at der løbende over årene skal kunne iagttages et fald i utrygheden i København. Økonomiudvalget forelægges hver sommer status for målopfyldelsen i Sikker By programmet, og følger således årligt med i, om udviklingen går i den rigtige retning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ad mål 2 – Flere medarbejdere med ikke-vestlig baggrund, som arbejder inden for serviceområdet, skal blive bedre til at læse og skrive: Københavns Kommune tilbyder gratis kurser i "Skrivning og læsning for tosprogede" for medarbejdere med ikke-vestlig baggrund i arbejdstiden, fortrinsvist medarbejdere inden for serviceområdet. Økonomiudvalget har sat et kvantificerbart mål om, at 80 % af de medarbejdere, der har gennemført danskkurset, er tilfreds med kurset og oplever, at de er blevet bedre til at læse og skrive. Da dette tilbud benyttes af et begrænset antal medarbejdere, vil udvalget tilføje et delmål til udvalgets mål nr. 2, om at medarbejdere med ikke-vestlig baggrund, der tager kurset "Skrivning og læsning for tosprogede", skal stige med 30 % i perioden 2015-2018.
<p>Protokolbemærkninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • "Enhedslisten og SF finder det væsentligt, at integrationspolitikken forholder sig til de væsentligste udfordringer i arbejdet med integration og i respekt for tillidsdagsordenen derfor kun indeholder få konkrete mål og ikke f.eks. to mål, der siger nogenlunde det samme. Vi er samtidig af den opfattelse, at en del i politikken i bund og grund ikke er integrationsudfordringer, men snarere problemer, der udspringer af sociale forskelle i samfundet." (Ø og F)

	<ul style="list-style-type: none"> • Venstre tilsluttede sig protokolbemærkningen.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at Økonomiudvalget ønsker at tilføje følgende delmål til udvalgets mål 2: "Andelen af medarbejdere med ikke-vestlig baggrund, der tager kurset 'Skrivning og læsning for tosprogede', skal stige med 30 pct. i perioden 2015-18". Ændringen er foretaget i politikken.</i> • <i>Forvaltningen noterer ligeledes, at Økonomiudvalget formulerer et kvantificerbart bud på udvalget mål 1, så snart undersøgelsesdesignet for målet er på plads.</i>
SAMARBEJDSPARTNERE	
Danske Handicaporganisationer	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Læsningen er sket med henblik på at sikre, at politikken og indsatsområderne også inkluderer københavnere med ikke-vestlig baggrund og handicap.
Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ved, at der er børn og unge, som går rundt med uopdagede funktionsnedsættelser i folkeskolen, hvilket har stor betydning for deres færd i uddannelsessystemet. Og at det måske i særlig grad er tilfældet for børn med etnisk minoritetsbaggrund. Als Research publicerede i 2011 en rapport, der viste, at børn med etnisk minoritetsbaggrund langt senere blev afklaret i PPR-systemet, end det var tilfældet for børn med dansk etnisk baggrund. Derfor opfordrer DH til: • At man i indsatsen sikrer, at børn og unge med funktionsnedsættelser får den rette afklaring og støtte, som på sigt vil fremme mulighederne for at flere københavnere med ikke-vestlig baggrund gennemfører en ungdomsuddannelse • Og at man derfor har fokus på opkvalificering af fagpersoner til at være opmærksom på eventuelle funktionsnedsættelser hos børn i en multikulturel kontekst.
Bemærkninger til Socialudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Det er vores erfaring, at der i krydsfeltet mellem handicap og etnisk minoritetsoprindelse kan opstå misforståelser og fejlfortolkninger i dialogen mellem borgeren og de professionelle. Det kan medføre, at dialogen stopper, før man reelt er nået til gensidig forståelse af problemstilling og løsningsmuligheder. Dette kan have konsekvenser for, om borgeren reelt gør brug af

	<p>muligheder, der er ift. rehabilitering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derfor opfordrer DH til, at man i Socialudvalgets mål 1 som et indsatsområde også fokuserer på opkvalificering af hjemmevisitationsteamet, således at de kan begå sig i en interkulturel kontekst.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at høringsvaret forholder sig til hhv. Børne- og Ungdomsudvalgets og Socialudvalgets område og videreformidler bemærkningerne til de relevante forvaltninger.</i>
Danske Seniorer	
<p>Generelle bemærkninger:</p> <p><i>- Kommunikation</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Danske Seniorer hilser udkastet til integrationspolitikken velkommen og kommer med følgende bemærkninger, som vurderes væsentlige for gruppen af ældre med ikke-vestlig baggrund. • Flere af de foreslåede initiativer fra kommunens side fordrer en effektiv kommunikation med personer med ikke-vestlig baggrund. Således inden for Kultur og Fritid, hvor man ønsker at sikre at borgerne stifter bekendtskab med det kultur- og fritidsliv, der tilbydes i området, samt Teknik og Miljø's mål 2 om at inddrage flere i forbindelse med områdefornyelse, miljø- og planarbejde. Danske Seniorer støtter de ønskede mål. Vi vil dog opfordre kommunen til at vælge en personlig kommunikation, hvor eksempelvis hjemmehjælperen eller anden person direkte opsøger borgeren og orienterer om mulighederne. Borgerhenvendelse via nettet er utilstrækkelig, idet mange ældre, og dermed også gruppen med ikke-vestlig baggrund, ikke magter at benytte nettet. Det faktum må ikke udelukke borgerne i at deltage i kultur- og fritidslivet eller i anden inddragelse i samfundet.
Bemærkninger til Socialudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Danske Seniorer ser med bekymring på Socialudvalgets mål 1 om at reducere antallet af selvudpegede hjemmehjælper hos ældre med ikke-vestlig baggrund, fordi det efter udvalgets opfattelse kan være til hindring for det rehabiliterende arbejde, så ældre "hjælpes til at klare sig selv bedst muligt". Selv om det for nogle borgere giver bedre livskvalitet at klare sig selv længst muligt, er erfaringen, at mange hverken fysisk eller psykisk er eller vil blive i stand til det. Kontakten med hjemmehjælperen – eventuelt netop den selvudpegede – giver for mange en uvurderlig livskvalitet. Her vil vi henvise til, at ny forskning begynder at dokumentere, at ensomhed er en farlig dræber. Ældre, der tvinges til at blive selvhjulpne længst muligt, risikerer ensomhed

	<p>og dermed dårlig psykisk sundhed. Derved modarbejdes desuden Sundheds- og Omsorgsudvalgets mål 2 om at sikre flere borgere med ikke-vestlig baggrund bedre psykisk sundhed. Derfor opfordrer Danske Seniorer kommunen til at gøre rehabiliteringen frivillig, så ældre, der eksempelvis frygter ensomhed, kan fastholde deres personlige hjælp.</p>
Bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Danske Seniorer bifalder Teknik- og Miljøudvalgets mål 2 om at alle byområder skal være attraktive for alle. Da vi konstaterer, at den ny finanslov muliggør opførelse af en mindre kvote almene boliger til rimelige priser i byens nye boligområder, bør kommunen efter Danske Seniorers opfattelse udnytte denne mulighed til at sørge for, at ældre med ikke-vestlig baggrund sikres bolig i ældre-egnet byggeri/plejeboliger sammen med ældre med vestlig baggrund – og integreret i det øvrige boligbyggeri med ellers høje boligudgifter. Også på den måde kan segregeringen i vores by modarbejdes.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen videreformidler bemærkninger til Socialudvalgets og Teknik- og Miljøudvalgets områder til de relevante forvaltninger.</i>
Institut for Menneskerettigheder	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Integrationsindsatsen har klare kønsaspekter, og dette fremgår flere steder af Integrationspolitikens indledende beskrivelser af de problemer, som findes inden for de enkelte forvaltninger. Drengene og piger, kvinder og mænd oplever forskellig slags diskrimination, og de har forskellige problemer i øvrigt. Instituttet finder derfor, at kønsaspektet i højere grad bør være overvejet og afspejlet i de konkrete integrationsmål. • Instituttet anbefaler, at kønsidentitet inkluderes i listen af årsager øverst på side 3 (indledningen).
Bemærkninger til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • I afsnittet om Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål fremgår bekæmpelse af oplevet diskrimination som delmål 3. Instituttet finder det ikke tilstrækkeligt, at bekæmpelsen af diskrimination optræder som et enkelt delmål på dette område. Bekæmpelse af diskrimination er en afgørende forudsætning for vellykket integration. • Denne prioritering bør efter instituttets opfattelse betyde, at der i særlig grad sættes ind for at bekæmpe diskrimination i folkeskole og på ungdomsuddannelser, herunder erhvervsuddannelserne, men i beskrivelsen nævnes folkeskolen slet ikke. Når folkeskolens centrale rolle for næsten al

	<p>integrationsaktivitet tages i betragtning, kan det således undre, at der ikke er fastsat integrationsmål specifikt for folkeskolen som institution. Dette kan både ske gennem inddragelse af indsatser for folkeskolen i delmål 2 og 3 samt gennem et selvstændigt delmål for folkeskolen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I forhold til diskrimination på erhvervsskoler er det relevant at have fokus på om unge med etnisk minoritetsbaggrund reelt har de samme muligheder for at få en praktikplads – og dermed for at færdiggøre deres uddannelse – som etnisk danske unge. Undersøgelsen 'Praktikpladser og formidlingspraksis' fra Rockwool Fondens Forskningsenhed fra 2008 peger således på, at 40 procent af landets praktikkonsulenter oplever, at virksomheder lægger vægt på elevens etnicitet, når en praktikplads skal besættes.
<p>Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I afsnittet om Børne- og Ungdomsforvaltningens mål bemærker instituttet endvidere, at diskrimination slet ikke optræder som en selvstændig faktor, der bidrager til, at for få københavnere med ikke-vestlig baggrund får en ungdomsuddannelse. Det beskrives, hvordan flere unge med ikke-vestlig baggrund skal erhverve sig de nødvendige faglige kompetencer i folkeskolen. Årsagen til, at disse unge ikke på nuværende tidspunkt opnår de kompetencer, de skal bruge, for at gennemføre en ungdomsuddannelse, fremgår imidlertid ikke. Ligeledes beskrives det ikke, hvad der konkret skal gøres for at nå dette mål. Der kunne for eksempel iværksættes efteruddannelse af skolernes ledelse. • Enhver offentlig uddannelsesinstitution er forpligtet til at overholde ligestillingslovens, ligebehandlingslovens og forskelsbehandlingslovens forbud mod diskrimination. I det omfang en institution har eller får kendskab til, at elever oplever diskrimination, har institutionen pligt til at søge at stoppe eventuel diskrimination og forebygge mulige overtrædelser. • Konkrete initiativer for bekæmpelse af diskrimination på folkeskoler og erhvervsuddannelsesinstitutioner bør fastsættes.
<p><i>Forvaltningens bemærkninger</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen tilføjer kønsidentitet til listen over ligebehandlingsparametre i indledningen.</i> • <i>Forvaltningen vil have opmærksomhed på kønsaspektets betydning for de konkrete indsatser ifm. implementering af politikken.</i> • <i>Forvaltningen præciserer, at mål om bekæmpelse af diskrimination ikke er et delmål, men et hovedmål, som der afrapporteres på via Integrationsbarometeret. Forvaltningen præciserer ligeledes, at</i>

	<p><i>der for mål om bekæmpelse af diskrimination vil være særligt fokus på erhvervsskoler og det offentlige rum, og at indsatsen er konkretiseret i Integrationsaftale 2015-16, hvor der også er fokus på skoler og ungdomsuddannelser.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen har opmærksomhed på betydningen af diskrimination ift. opnåelse af praktikplads og henviser til, at der for Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål om diskrimination er fokus på erhvervsskoler, herunder ifm. praktikpladssøgning.</i> • <i>Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets mål videreformidles til forvaltningen.</i>
Kvinderådet	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Kvinderådet finder det meget positivt, at kommunen arbejder med social mobilitet og sammenhængskraft i praksis; der arbejdes på tværs af kommunes forvaltningsområder, hvorved der sikres en bred forankring af kommunens politik på området. • Vi havde håbet at kunne finde den samme tværgående tænkning for så vidt angår kommunens arbejde med kønsmainstreaming. Således at alle ressortområder som minimum tilførte den nødvendige viden om køn til deres indsats.
Bemærkninger til Kultur- og Fritidsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Vi noterer, at der på kultur- og fritidsområdet faktisk er medtaget kønsopdelte data. Her vil vi anbefale, at man bruger disse data til overvejelser, om hvordan man vil nå målet. Vi kan ikke se den kobling i det skrevne.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bemærkningen til Kultur- og Fritidsudvalgets område videreformidles til forvaltningen.</i>
Københavns Stift	
Generelle bemærkninger:	<ul style="list-style-type: none"> • Udkastet er en fin pejling på en ansvarlig og god integrationspolitik. • Vi vil dog kraftigt opfordre til, at udkastet indarbejder religionsfrihedsforståelse i integrationspolitikken. Det offentlige forventes at vise respekt for, at den enkelte borger har ret til en religion - eller ret til ikke at have en tro. Borgerne på deres side forventes at vise respekt for andre medborgeres ret til at være religiøse på deres måde eller ikke religiøse. Derfor påpeger vi, at sammenhængskraften i et multireligiøst og -etnisk samfund

	<p>kræver bred forståelse for religionsfrihedsprincippet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfaringer fra DinTro-MinTro viser, at børn og unge med religiøs baggrund får hjælp til en positiv identitetsdannelse ved at møde voksne fra forskellige religioner, og DT-MT-undervisningen skaber øget respekt for og interesse for religionsfrihedsprincippet. Derfor anbefaler vi, at Integrationspolitikken på forskellig vis bør indarbejde religionsfrihed som et integreret emne undervisningsplanerne i folkeskolen, på ungdomsuddannelserne og i erhvervsskolerne.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen vil medtænke bemærkning om religionsfrihedsprincippets væsentlighed for et mangfoldigt samfund i den konkrete implementering af politikken, bl.a. i forbindelse med Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål 3 om styrket medborgerskab. Forvaltningen videreformidler ligeledes bemærkningerne til de øvrige forvaltninger.</i>
LBR - FOA	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • FOA Social- og Sundhedsafdelingen har ingen kommentarer til integrationspolitik 2015–18. Vi synes, den er god og er enige i at alle skal have uddannelse og de bedste sproglige kundskaber, som det er muligt.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at FOA Social- og Sundhedsafdelingen finder politikudkastet tilfredsstillende og ikke har øvrige bemærkninger.</i>
ØVRIGE (VIA HØRINGSPORTAL)	
Amager Vest Lokaludvalg	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Integrationspolitikens fokus på uddannelse og beskæftigelse, med fokus på såvel dansk-etniske unge som unge med etnisk minoritetsbaggrund, er positiv. • Lokaludvalget opfordrer dog til, at politikken bliver meget tydeligere på de handlinger og aktioner, der skal lede til målopfyldelse under de forskellige forvaltningsområder.
Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget støtter politikens mål om at nedsætte andelen af sprogligt udfordrede børn ved skolestart, da den sproglige udvikling skal starte allerede på institutionsniveau og fortsætte op igennem skoletiden.

	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget vil herudover pege på, at øget vejledning om uddannelse og arbejdsmarked forsat er et stort behov. Særligt i lyset af hvis UU-vejledningen landsdækkende beskæres med 30 pct. Alle unge skal have mulighed for vejledning, uanset hvor de ligger fagligt. • Derfor er det problematisk at begrænse eller helt afskære muligheden for unge, hvis man indfører en screening. Lokaludvalget er bevidst om, at vejledning ikke alene løser alt, men vi søger løsninger på, hvordan Integrationspolitikens fokus på vejledning som redskab kan fungere sammen med en nedskæring i det samlede vejledningstilbud.
Bemærkninger til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Der peges også med rette på at Københavns Kommune kan styrke mulighederne for at unge som voksne integreres gennem arbejdsmarkedet, bl.a. ved øge antallet lære- og praktikpladser gennem sin udbudspolitik og krav til erhvervslivet. • Lokaludvalget opfatter det som et samfundsmæssigt ansvar, der kan dækkes af såvel det offentlige som det private arbejdsmarked. Foruden at repræsentere samfundets og Københavns mangfoldighed, vil en bedre integration ydermere kunne medvirke til at internationalisere arbejdspladser og erhverv via arbejdsstyrkens sammensathed.
Bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget er optaget af, hvordan arkitektur og byens indretning kan tænkes ind i integrationspolitikken. Med inspiration fra bogen "Arkitektur forandrer" opfordrer lokaludvalget derfor stærkt til, at Integrationspolitikken indeholder overvejelser, om hvilke arkitektoniske og bymæssige strategier, der kan sættes ind med for at understøtte integrationsarbejdet i København.
Bemærkninger til Socialudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget opfordrer til, at integrationspolitikken og -indsatserne har et stærkere sigte på den sociale ulighed, som nogle unge med etnisk minoritetsbaggrund kan være er indlejret i, dvs. hvorledes de strukturelle forhold præger og påvirker deres forhold og vilkår.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen tilføjer et afsnit om koordinering og opfølgning i indledningen til politikken.</i> • <i>Forvaltningen videreformidler Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets, Teknik- og Miljøudvalgets samt Socialudvalgets områder til de respektive forvaltninger.</i>

Generelle bemærkninger:	<ul style="list-style-type: none"> Lokaludvalget synes generelt, det er et godt udkast til Integrationspolitik, som kommunen har udsendt til høring. Der er sammenhæng mellem udgangspunktet - at alle københavnere skal have lige muligheder og chancer - og målsætningerne. Målsætningerne er alle relevante for integrationsindsatsen i København. Vi synes ligeledes det er rigtigt at oversætte integration til "social mobilitet og sammenhængskraft" for at give indsatsen et sociologisk perspektiv.
- Opgørelse på bydelsniveau	<ul style="list-style-type: none"> Målene bør gøres op på bydelsniveau, så lokaludvalgene kan følge med i udviklingen og bidrage til at målene opfyldes. Integrationsbarometer.dk kan udvikles, så det bliver muligt at se, hvor i København der sker udvikling og integration, og hvor der er behov for en ekstra indsats.
- Supplere integrations-politik med inklusion	<ul style="list-style-type: none"> Udkastet benytter udtrykket integrationspolitik. Foreslår at udtrykket suppleres med inklusion, bl.a. på kultur- og fritidsområdet.
- Overblik over lokale ressourcer	<ul style="list-style-type: none"> Målene er udviklet på forvaltningsniveau. Vi foreslår at der udarbejdes et konkret overblik over lokale ressourcer til at kunne implementere indsatserne og skabe oplevelsen af et tilhørsforhold og en stærkere tilknytningsgrad til det lokale miljø. Social sammenhængskraft og tillid skabes lokalt og gennem oplevelser af positive sociale fællesskaber.
- Diskrimination	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen bør styrke indsatsen, hvor der er risiko for at en ung med ikke-vestlig baggrund kan føle sig <i>personligt</i> afvist og diskrimineret, f.eks. i nattelivet, ved betjening på offentlige kontorer, ved henvendelser til myndigheder eller ved jobsøgning.
- Målgruppeinddragelse	<ul style="list-style-type: none"> Målgrupperne bør inddrages i integrationsindsatsen og spørges, hvordan de oplever de forskellige politikker i kommunen. De kan bidrage med yderligere viden om, hvor skoen trykker.
- Inddragelse af folkeoplysende foreninger	<ul style="list-style-type: none"> De folkeoplysende foreninger og aftenskoler bør inddrages i højere grad. De er bl.a. kendetegnet ved at arbejde med motivation og interesser og gensidighed som grundlag for dygtiggørelse og indsigt. På udvalgte områder kan kommunen indgå partnerskaber med de folkeoplysende foreninger om integrations- og inklusionsindsatser.
- Fokus på det civile liv og sociale netværk	<ul style="list-style-type: none"> Udkastet til integrationspolitik fokuserer på de kommunale indsatser. I tillæg hertil opfordrer vi til at vise interesse for og fokusere på det hverdagsliv, som københavnere med ikke-vestlig baggrund lever i det civile liv og i sociale netværk, som spiller en

<p>- <i>Inddragelse af ikke-kommunale aktører</i></p> <p>- <i>Bosætningsmønstre</i></p>	<p>vigtig rolle for integration og inklusion. Også disse miljøer og netværk kan udvikles og bidrage til integration/inklusion.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi ser integrationspolitikken som en langsigtet indsats, som skal grundfæstes i kommunens organisation på tværs af forvaltningerne og med inddragelse af mange andre aktører i foreningslivet, boligmarkedet, arbejdsmarkedet og uddannelsesinstitutioner og ikke mindst borgerne selv. • By- og boligpolitikken og bosætningsmønstret er væsentlig for integrationen. En blandet by er derfor en væsentlig forudsætning for en gennemført integration.
<p><i>Forvaltningens bemærkninger</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at lokaludvalget gerne ser, at målene i integrationspolitikken opgøres på bydelsniveau, men vurderer at en sådan opgørelse vil være vanskelig og bekostelig.</i> • <i>Forvaltningen bemærker, at der i det reviderede udkast til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål indgår et mål om, at andelen af københavnere, der oplever diskrimination, skal falde. Målet har særligt fokus på erhvervsskoler og det offentlige rum.</i> • <i>Forvaltningen vil i implementering af integrationspolitikken løbende medtænke, hvordan politikkenes fokus på kommunal kernerdrift meningsfuldt kan suppleres af bredere aktørinddragelse, herunder ikke-kommunale aktører og civile og sociale netværk.</i> • <i>For bemærkning om væsentligheden af bosætningsmønstre for integrationen henviser forvaltningen til Teknik- og Miljøudvalgets mål 2 om, at alle byområder skal være attraktive for et bredt udsnit af københavnere.</i>
<p>Bispebjerg Lokaludvalg</p>	
<p>Generelle bemærkninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget er i hovedtræk enige i den generelle retning, som beskrives i integrationspolitikken og vil meget gerne bistå med sin viden om Bispebjerg, når politikken skal implementeres på lokalt niveau. • Inklusion er relevant for alle aldersgrupper. Derfor er det som udgangspunkt meget positivt, at der på tværs af forvaltningerne arbejdes for et overordnet fælles mål om social mobilitet og sammenhængskraft. • Blandt borgere med minoritetsbaggrund er der et behov for en differentieret indsats, der sikrer, at dem med et inklusionsbehov

	<p>bliver imødekommet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget kan spille en central rolle i forhold til at bygge bro til civilsamfundet og involvere de lokale aktører, der i dag kan være vigtige i processen med at mobilisere sociale fællesskaber.
--	---

<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<i>Forvaltningen vil medtænke bemærkninger om differentiering i integrationsindsatsen og lokaludvalgs potentiale som brobygger til civilsamfundet i den konkrete implementering af integrationspolitikken. Bemærkningerne videreformidles til de øvrige forvaltninger også.</i>
------------------------------------	---

Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Brønshøj-Husum Lokaludvalg bakker op om de ambitiøse mål i udkast til integrationspolitik 2015-2018. Lokaludvalget er enig i, at en vellykket integrationsindsats må prioritere, at flere skal i job og uddannelse, og at København skal være en åben og tryk by uden diskrimination. • Lokaludvalget vil derfor nøje følge integrationsindsatsen med henblik på, at kommunens målsætninger også gennemføres i virkeligheden, og at der også afsættes de fornødne midler i København.
-------------------------------	--

Bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • Brønshøj-Husum Lokaludvalg finder integrationsindsatsen særdeles vigtig under hensyn til, at Brønshøj-Husum er den bydel i Københavns Kommune med procentuelt flest personer fra ikke vestlige lande. Lokaludvalget anbefaler, at der gøres en særlig indsats for, at der sker en mere ligelig fordeling af ressourcestærke familier i København. Tilflytning af flere beboere med god uddannelse og økonomi kan gøre en væsentlig forskel for den sociale og kulturelle integration i Brønshøj-Husum. • Etablering af en ny vejforbindelse i Tingbjerg for biler og kollektiv trafik koblet til byens netværk er afgørende for et mere strukturelt løft af Tingbjerg. Ud over en styrkelse af mobiliteten til og fra Tingbjerg vil forbindelsen skabe øget tryk og integration i området ved at åbne byområdet mere. • Lokaludvalgets viden og erfaring fra Brønshøj-Husum viser, at en Områdefornyelse er et effektivt værktøj til at skabe udvikling i de udsatte boligkvarterer. Lokaludvalget støtter derfor, at der igangsættes områdefornyelsesindsatser løbende i Københavns Kommune. Områdefornyelserne kan være det lokale sted, hvor
---	---

	der arbejdes samlet med Københavns Kommunes syv udvalgsrådsætninger på integrationsområdet.
Bemærkninger til Sundheds- og Omsorgsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> Regionens Sundhedsprofil 2013 viser, at flere bydele i København har særlig udtalte sundhedsudfordringer, såsom fysisk inaktivitet og dårligt selv vurderet helbred m.m. Også her har Brønshøj-Husum en stor udfordring. Lokaludvalget finder det ønskeligt og væsentligt, at personer fra ikke vestlige lande i højere grad benytter sig af de tilbud, der er i deres lokalområde, og at der gives en særlig støtte til de borgere, som har det største behov.
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Forvaltningen noterer, at lokaludvalget er enig i integrationspolitikens prioriteringer, og at lokaludvalget vil følge integrationsindsatsen med henblik på, at indsatserne gennemføres, og at der afsættes de fornødne midler.</i> <i>Bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets og Sundheds- og Omsorgsudvalgets mål videreformidles til de respektive forvaltninger.</i>
Indre By Lokaludvalg	
Generelle bemærkninger	<ul style="list-style-type: none"> Indre By Lokaludvalg tilslutter sig den foreslåede integrationspolitik med følgende bemærkninger: Definitionen af københavnere med ikke-vestlig baggrund, som politikken er målrettet, er upræcis, idet der findes velintegrerede københavnere, der har dansk statsborgerskab, men som er født i et ikke-vestligt land. Lokaludvalget beder forvaltningen konkretisere, hvordan man vil nå de mål, man nævner i forslaget til integrationspolitik. Fx. beder vi om en konkretisering af indsatserne til målrettet bekæmpelse af diskrimination blandt unge københavnere, som nævnes på side 8.
Bemærkninger til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> Der dukker med jævne mellemrum historier op i medierne om etnisk diskrimination ved natklubber, diskoteker mm. Lokaludvalget foreslår, at anmeldelser om diskrimination indgår i vurderingen, når Bevillingsnævnet skal afgøre, om en restauration skal have sin bevilling fornyet. Lokaludvalget vil tage diskriminationen af unge københavnere op i Samarbejdsforum om nattelivet i Indre By. Kultur- og Fritidsforvaltningen står for dette forum.

	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget foreslår forvaltningen at lave kampagner i Indre Bys nattelivsgader mod diskrimination af unge københavnere. • Lokaludvalget foreslår forvaltningen at samarbejde med Ligebehandlingsudvalget under Institut for Menneskerettigheder om bekæmpelsen af diskrimination blandt unge københavnere. • Lokaludvalget beder om, at forvaltningen i et bilag til integrationspolitikken gør rede for, hvordan man har målt den oplevede diskrimination.
Bemærkninger til Kultur- og Fritidsudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • På side 13 foreslår man, at kulturinstitutioner skal afspejle deres lokalområder. Kulturinstitutioner, parker, byrummene mm. i Indre By skal ikke nødvendigvis kun afspejle lokalområdet. Vores bydel må godt afspejle, at den er centrum for København og Danmark, og at den bruges af mange andre end os lokale, når blot der også er taget hensyn til de lokale interesser
Bemærkninger til Socialudvalgets mål	<ul style="list-style-type: none"> • På side 15 og 17 skriver man, at man vil nedbringe antallet af hjemløse københavnere med ikke-vestlig baggrund. Lokaludvalget mener, at målet bør være <i>at søge</i> at nedbringe antallet af hjemløse med ikke-vestlig baggrund samt antallet af migranter, der, mens de er i København, har valgt at leve som hjemløse. Lokaludvalget formoder, at en væsentlig del af disse grupper opholder sig i Indre By det meste af døgnet for at tigge; nogle som gademusikanter til gene for de omkringboende. Udgangspunktet for indsatsen over for disse grupper må være, at de næppe har en fremtid i Danmark. Men så længe de er her, skal de have tålelige vilkår. Lokaludvalget har i år givet støtte til, at der i tilknytning til bospisningsstedet "Den Sorte Gryde" er sat bagageskabe op, hvor de hjemløse kan opbevare deres personlige ejendele. Dette bør være den generelle politik i kommunen i forhold til hjemløse med ikke-vestlig baggrund samt i forhold til migranter med ikke-vestlig baggrund, der, mens de er i København, har valgt at leve som hjemløse
<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen noterer, at lokaludvalget finder, at definitionen 'københavnere med ikke-vestlig baggrund' ikke i tilstrækkelig grad signalerer den inkluderende tilgang, integrationspolitikken ønsker at kommunikere. Forvaltningen imødekommer bemærkningen og ændrer målgruppebetegnelsen i politikken til 'københavnere med anden etnisk baggrund end dansk'.</i> • <i>Med hensyn til konkretisering af mål om bekæmpelse af diskrimination henviser forvaltningen til Integrationsaftale for 2015-2016, som er offentlig tilgængelig på kommunens hjemmeside.</i>

- *Forvaltningen henviser til, at Kultur- og Fritidsudvalget årligt får forelagt anmeldelser og registreringer af diskrimination i nattelivet, og at overtrædelser af lov om diskrimination i den nye restaurationslov sidestilles med overtrædelse af narkotikaloven mht. inddragelse af bevillinger.*
- *Forvaltningen henviser til, at Københavns Kommune de sidste to år har kørt en succesfuld kampagne 'Stemplet' til bekæmpelse af diskrimination i nattelivet, og at der er udviklet en registreringsapp, samt at diskrimination i det offentlige rum - herunder nattelivet - fortsat vil være et fokusområde for diskriminationsindsatsen. Der er dog ikke afsat særskilte midler til kampagner.*
- *Med hensyn til redegørelse for måling af diskrimination henviser forvaltningen til, at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget netop har vedtaget spørgerammen for et årligt survey, der bl.a. skal måle på den oplevede diskrimination blandt unge københavnere.*
- *Forvaltningen hilser Lokaludvalgets initiativ i Samarbejdsforum om nattelivet velkommen og oplyser, at forvaltningen allerede har et samarbejde med Institut for Menneskerettigheder om bl.a. registreringsapp'en.*
- *Bemærkninger til Kultur- og Fritidsudvalgets og Socialudvalgets områder viderefremmes til de respektive forvaltninger.*

Valby Lokaludvalg

Generelle bemærkninger

- Valby Lokaludvalg støtter politikken mål og ser positivt på det øgede fokus på beskæftigelses-, uddannelses- og skoleområdet.
- Lokaludvalget anerkender udfordringen med integrationen af københavnere med ikke-vestlig baggrund, men mener, at en så omfattende integrationspolitik omfatter alle københavnere med anden etnisk baggrund end dansk. Lokaludvalget så gerne, at man igen arbejdede med begrebet 'inklusion' i integrationspolitikken, da dette i høj grad er med til at understrege ønsket om et København åbent for alle.
- Lokaludvalget opfordrer til, at integrationspolitikken inden for alle udvalgs fagområder har det som et overordnet mål, at tiltagene så vidt muligt praktiseres som en proaktiv indsats.

Bemærkninger til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål

- For at nå målet om at styrke følelsen af tilhørsforhold, finder lokaludvalget det nødvendigt, at der i politikken indsættes ikke blot tænkes i at få den enkelte integreret i uddannelsessystemet,

	<p>men i højere grad tænkes i løsninger, der kombinerer beskæftigelses- og uddannelsestilbud med tilbud, der giver mulighed for positive sociale fællesskaber. At begå sig og føle et tilhørsforhold opnås ikke udelukkende igennem sprogundervisning og ved at komme i job, men er i lige så høj grad afhængig af en inklusion i det sociale og kulturelle liv. Lokaludvalget så gerne beskæftigelsesindsatser, hvor der sideløbende med jobindsatsen blev sat fokus på frivilligt arbejde og den enkeltes mulighed for deltagelse i foreningslivet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget bifalder beskæftigelses- og integrationsudvalgets øgede fokus på vejledning og støtte på erhvervsskolerne. For at imødekomme beskæftigelses- og integrationsudvalgets mål om at færre unge falder fra deres uddannelse, opfordrer lokaludvalget til, at der i højere grad arbejdes med at sikre uddannelsestilbud, der er relevante for den enkelte unges interesser. • Udvalget ser et potentiale i at udbrede den individuelle støtte til også at omfatte kommunens jobcentre og opfordrer til brug af mentorordninger, hvor erfaringer viser, at det er givende. • Der bør være et øget fokus på, at sætte den unge i kontakt med virksomheder så tidligt i et beskæftigelses- eller skoleforløb som muligt, med henblik på at sikre, at den enkelte tilegner sig de nødvendige erhvervsmæssige kompetencer. Lokaludvalget så gerne, at der blev arbejdet med indsatser, hvor deltidsjob og skole kombineres.
<p>Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Som en forudsætning for at komme i mål med de udstukne målsætninger, hvor man i høj grad lægger opgaver for integration ud i institutionerne, skal det sikres, at der er de nødvendige ressourcer til at løfte opgaven.
<p>Bemærkninger til Socialudvalgets mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lokaludvalget tilslutter sig, at inkluderende dagtilbud og skoler er et vigtigt led i indsatsen for at nedbringe ungdomskriminaliteten, men udvalget efterspørger et større fokus på flere inkluderende institutioner og tilbud for unge over 18, der ikke er en del af foreningslivet.
<p>Bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Københavnerne med ikke-vestlig baggrund bor oftere i et udsat boligområde. I udsatte boligområder med en høj grad af almene boliger, opfordrer lokaludvalget til, at anvisningen af boliger sker med en målsætning om, at der ikke sker en øget segregation i de udsatte boligområder.
<p><i>Forvaltningens bemærkninger</i></p>	<p><i>Forvaltningen noterer, at lokaludvalget finder, at definitionen</i></p>

'københavnere med ikke-vestlig baggrund' ikke i tilstrækkelig grad signalerer den inkluderende tilgang, integrationspolitikken ønsker at kommunikere. Forvaltningen imødekommer bemærkningen og ændrer målgruppebetegnelsen i politikken til 'københavnere med anden etnisk baggrund end dansk'.

- *Lokaludvalget bemærker, at integration ikke alene sikres gennem uddannelse og beskæftigelse, men skal kombineres med indsatser og tilbud, der giver mulighed for positive sociale fællesskaber. Forvaltningen henviser til, at styrkelse af positive sociale fællesskaber er et af omdrejningspunkterne for udkast til Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets mål 3 om styrket medborgerskab.*
- *Forvaltningen vil medtænke bemærkningerne om øget brug af mentorordninger og tidlig virksomhedskontakt for unge i beskæftigelses- eller skoleforløb i implementering af politikken.*
- *Bemærkninger til Børne- og Ungdomsudvalgets, Socialudvalgets og Teknik- og Miljøudvalgets område videreformidles til de respektive forvaltninger.*

Vesterbro Lokaludvalg

Generelle bemærkninger

- Vesterbro Lokaludvalg støtter ambitionen om, at alle københavnere skal have lige muligheder og chancer. Vi er også enige i, at en vellykket integration kræver en ekstra indsats inden for både uddannelse, job- og fritidsmuligheder for specielt københavnere med ikke-vestlig baggrund.
- Vi vil særligt fremhæve fritidsjobkursus for byens folkeskoler og inddragelse af minoritetsgrupper i områdefornyelse og planarbejde som gode indsatser. Det har vi selv gode erfaringer med på Vesterbro.
- Et andet aspekt af integrationsarbejdet, som vi støder på, er muligheden for at støtte private foreninger, der laver integrationsarbejde på NGO-måden. De støder ofte på dyre huslejer i private lejemål, og det bliver en udfordring for deres virke i det borgernære. Københavns Kommune kunne se på, om det er muligt at lave en form for boligstøtte til disse foreninger.

Forvaltningens bemærkninger

- *Forvaltningen videreformidler lokaludvalgets gode erfaringer med fritidsjobkursus og målgruppeinddragelse i områdefornyelse samt forslag til boligstøtte til foreninger til hhv. Børne- og*

Verdenskulturcenteret

Generelle bemærkninger

- VerdensKulturCentret er helt på linje med en integrationspolitik, hvor nøglebegreberne er social mobilitet og sammenhængskraft.
- Vi savner dog et tværgående perspektiv på tværs af forvaltninger.

Bemærkninger til Kultur- og Fritidsudvalgets mål

- Vi mener, at kultur- og fritidslivet har stor betydning for skabelse af identitet, fællesskabsoplevelse og følelsen af at høre til et sted. Hvis kultur- og fritidslivet skal bidrage til at skabe større social mobilitet og sammenhængskraft, mener vi, at et mere ressourceorienteret sigte vil være hensigtsmæssigt. Inddragelse af aktive borgere, der bruger deres ressourcer på at løfte andre borgere, har vist sig at være en model der giver gode resultater. Vi foreslår derfor en mere dialogskabende tilgang, hvor borgerens ressourcer er i centrum.
- At løse nogle af de udfordringer der peges på i indledningen kalder på innovative og nytænkende løsninger. Her vil vi pege på det fordelagtige ved at udnytte kommunens egen mangfoldighed til at finde vej til nye løsninger. Eksempler kan være fritidsjobsskabende projekter i kultursektoren (Fritidsakademiet), musikskoleaktiviteter i kulturinstitutioner m.v.
- Ud over det lokale fokus i Kultur- og Fritidsforvaltningen, så spiller flere af de bydækkende kulturinstitutioner en stor rolle i at inddrage borgere med anden etnisk baggrund, og dermed også i skabelsen af byens fortælling og styrkelse af borgernes identitet. Dette bør nævnes som en tilføjelse til det lokale perspektiv.
- På side 12 hedder det at kultur- og fritidslivet når det er bedst er "tryghedsskabende, kriminalitetsforbyggende og integrerende". Det er vi enige i og vil gerne tilføje, at et rigt kultur- og fritidsliv desuden har en værdi i sig selv, og når kultur vælges til, for at øge borgerens livskvalitet, så opnås paratheden til at danne fællesskaber, nedbryde fordomme og øge forståelse ligeledes. Denne egenskab ved kultur- og fritidslivet er måske den vigtigste i forhold til at skabe social mobilitet og sammenhængskraft i samfundet.

<i>Forvaltningens bemærkninger</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forvaltningen har i indledning til politikken tilføjet et afsnit om tværgående koordinering og opfølgning på politikken, netop med det formål at holde fokus på det tværgående perspektiv.</i> • <i>Bemærkninger til Kultur- og Fritidsudvalgets område videreformidles til forvaltningen.</i>
------------------------------------	--

HØRINGSLISTE

Fagudvalg	<ul style="list-style-type: none"> • Børne- og Ungdomsudvalget • Kultur- og Fritidsudvalget • Socialudvalget • Sundheds- og Omsorgsudvalget • Teknik- og Miljøudvalget • Økonomiudvalget
Samarbejdspartnere:	
Københavns Mangfoldighedsboard	<ul style="list-style-type: none"> • DI • ISS Facility Services • Københavns Lufthavne • Microsoft Development Center • BRF Kredit • Arriva • Københavns Politi • LO Hovedstaden • Foreningen Nydansker • Professionshøjskolen UCC • Danske Erhvervsskoler – Lederne • Tingbjerg Skole • KAB • Muslimernes Fællesråd • 2200 Kultur • Ansvarlig Presse • Institut for Menneskerettigheder • Karen Mukupa (sangerinde) • Khaled Ramadan (Lektor KU og kurator) • Zubair Butt Hussain (samfundsdebattør) • Nicolaj Steen (sanger/skuespiller) • Carsten Jensen (forfatter) • Bent Melchior (tidl. overrabbiner)
Københavns Interkulturelle Board	<ul style="list-style-type: none"> • Romnet (Romaer i Danmark og Europa) • ENAR (European Network Against Racism) Danmark

**Det lokale
Beskæftigelsesråd**

- SOS mod racisme
  - Dokumentations- og rådgivningscenteret for racediskrimination
  - LGBT Danmark
  - Sabaah
  - Kvinderådet
  - Indvandrerkvindecenteret
  - Danske Seniorer
  - Danske Handicaporganisationer
  - PTU - Livet efter ulykken
  - Københavns Stift
  - Muslimernes Fællesråd
  - Det jødiske samfund i Danmark
  - Center for Visdom og Medfølelse
  - Det Sikhiske Trossamfund
  - Center for Sikh religion og kultur
  - Det indiske tempel i Skovlunde
  - Institut for Menneskerettigheder (observatør)
  - Københavns Kommunes Borgerrådgiver (observatør)
-
- ISS Facility Services A/S
  - Øens Murerfirma
  - 3F Lager, Post og Service
  - HK Hovedstaden
  - FOA/SOSU
  - BUPL
  - DJØF
  - Dansk Blindesamfund
  - PTU - Livet efter ulykken
-